

Het onderwijssysteem van

Canada

beschreven en vergeleken met
het Nederlandse systeem

Onderwijssysteem Canada

Dit document geeft informatie over het onderwijssysteem van Canada. We beschrijven met welke Nederlandse diploma's je bepaalde diploma's uit Canada kunt vergelijken.

Disclaimer

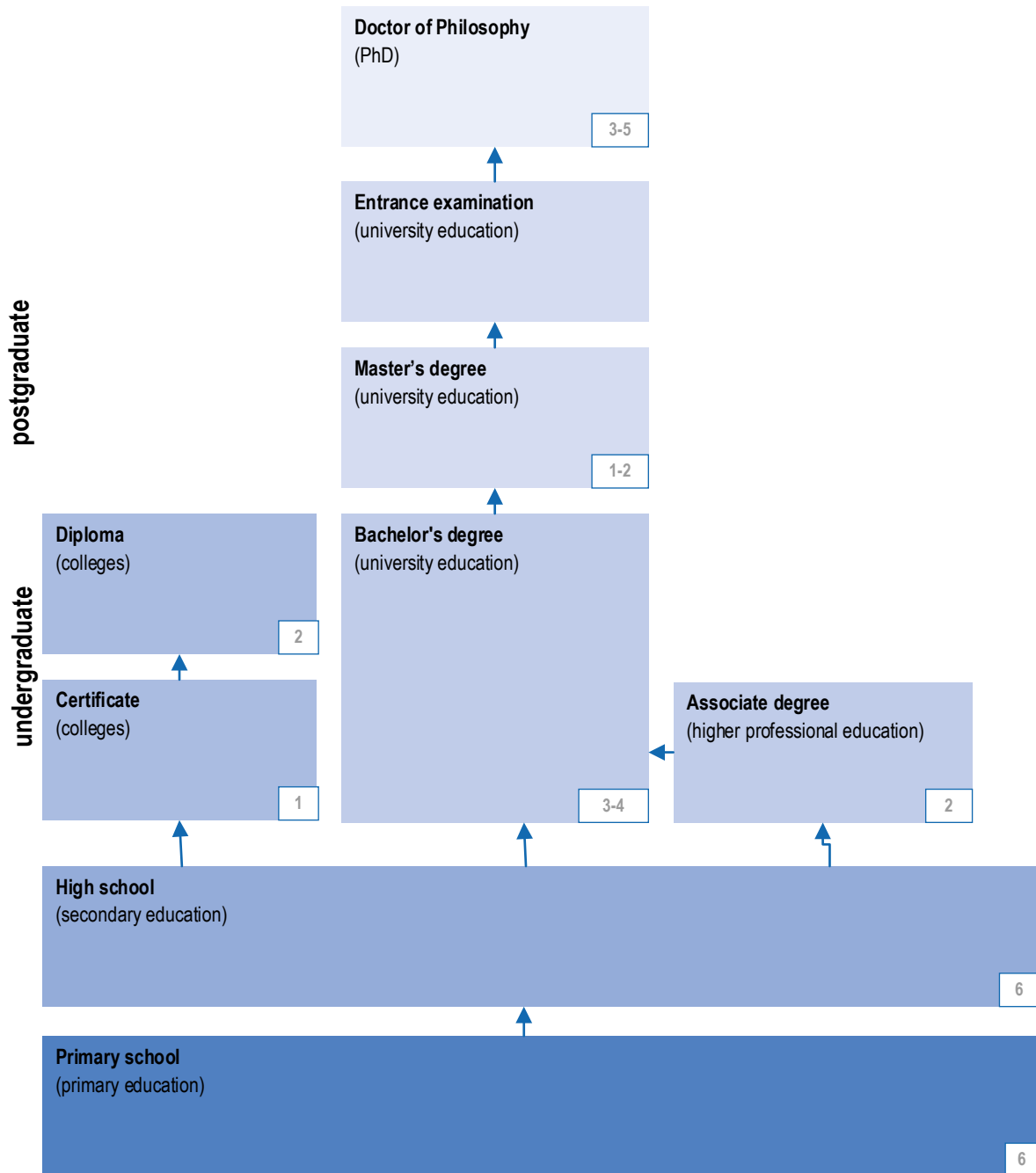
We doen ons best om de informatie zo up-to-date mogelijk te houden. We aanvaarden echter geen aansprakelijkheid voor schade die is ontstaan als gevolg van fouten of onvolledige informatie in dit document.

Copyright

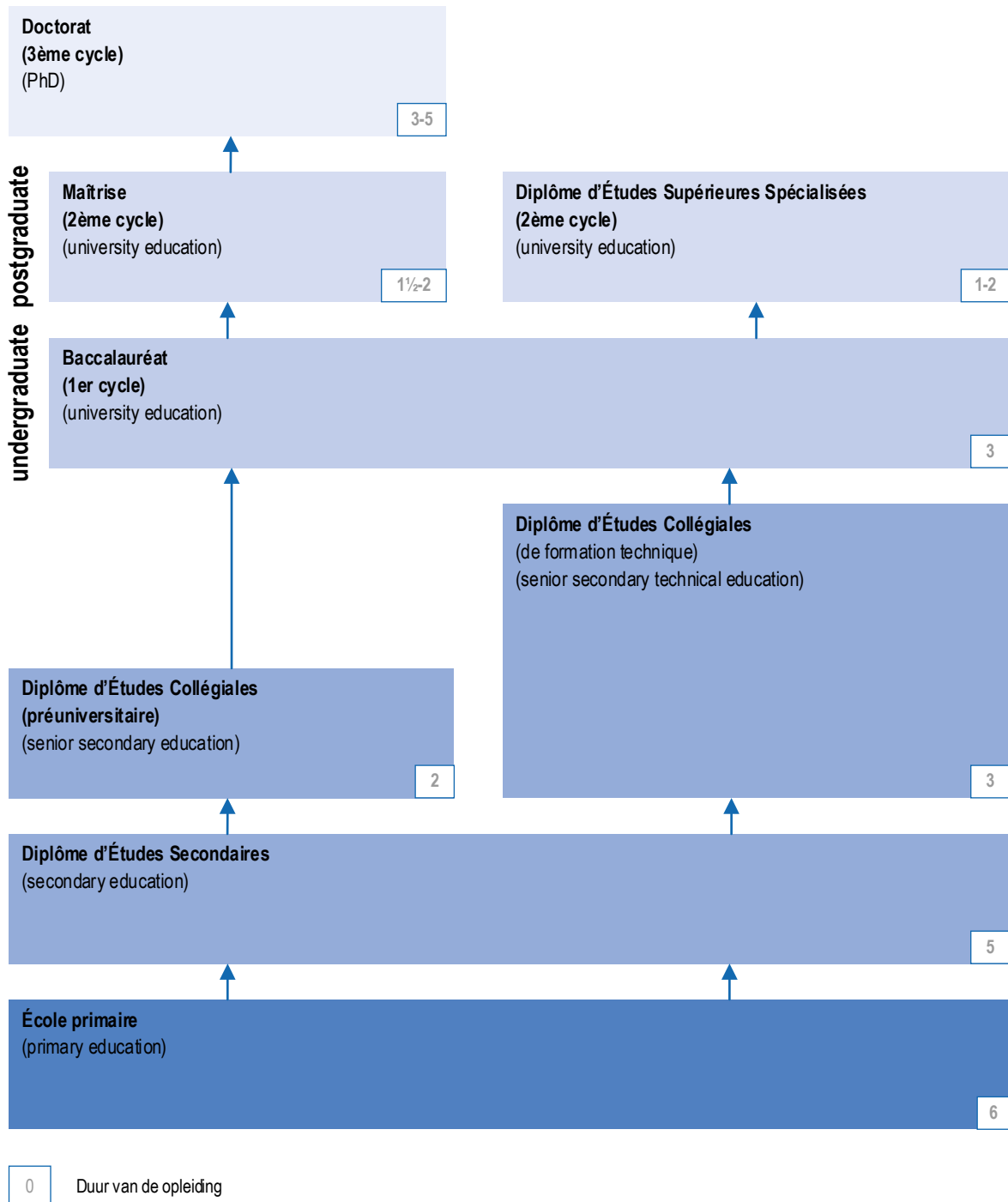
Op deze publicatie, met uitzondering van het beeldmateriaal, is de Creative Commons Naamsvermelding NietCommercieel 3.0 Unported-licentie van toepassing. Ga naar [onze website](#) voor meer informatie over het hergebruik van deze publicatie.

■ **Schema: onderwijssysteem Engelstalig Canada**

0 Duur van de opleiding

■ **Schema: onderwijssysteem Franstalig Canada**

■ Overzicht diplomawaarderingen

Met welke Nederlandse diploma's kun je diploma's uit Canada vergelijken? We geven een overzicht van diploma's die Nederlandse hogescholen en universiteiten vaak zien als Canadese studenten zich aanmelden voor een opleiding.

Diploma	OQF-niveau	Vergelijkbaar met	NLQF-niveau	EQF-niveau
Middelbareschooldiploma uit een Engelstalige provincie, zoals het: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Alberta High School Diploma</i>; • <i>Manitoba High School Diploma</i>; • <i>Ontario Secondary School Diploma (OSSD)</i>; en • <i>Senior Secondary Graduation Diploma (Dogwood diploma)</i>. 	-	meestal een havodiploma, maar soms een vmbo-t-diploma, mbo-diploma of ruim een havodiploma	4	4
Middelbareschooldiploma uit een Engelstalige provincie (zoals het <i>Alberta High School Diploma</i> , <i>Manitoba High School Diploma</i> en <i>Senior Secondary Graduation Diploma</i>) behaald met: <ul style="list-style-type: none"> • goede studieresultaten; en • relatief veel <i>academic courses</i> in het 11^e en 12^e jaar (<i>Grade</i>). 	-	ruim een havodiploma*	4	4
<i>Ontario Secondary School Diploma (OSSD)</i> behaald met: <ul style="list-style-type: none"> • een gemiddelde van 65% voor alle vakken; en • 6 relevante <i>Grade 12</i>-vakken, waaronder Engels en wiskunde, met de vakcode U of M. 	-	ruim een havodiploma*	4	4
<i>Certificate</i> behaald aan een college	5	1 jaar hbo	5	5
Diploma behaald aan een college	7	2 jaar hbo	5	5
<i>Associate Degree</i> behaald aan een college	7	1 jaar wo	5	5
<i>Bachelor's degree</i> (3 jaar)	10	een bachelor in het hbo of 2 jaar wo	6	6

Onderwijssysteem Canada

Diploma	OQF-niveau	Vergelijkbaar met	NLQF-niveau	EQF-niveau
<i>Bachelor's degree (honours)</i> behaald aan een <i>college</i> (4 jaar)	11	een bachelor in het hbo	6	6
<i>Bachelor's degree (honours)</i> behaald aan een <i>university</i> (4 jaar)	11	een bachelor in het wo	6	6
<i>Master's degree</i>	12	een master in het hbo of wo	7	7
Quebec				
Diploma		Vergelijkbaar met	NLQF-niveau	EQF-niveau
<i>Diplôme d'Études Secondaires (DES)</i>		4 jaar vwo	4+	4
<i>Diplôme d' Études Collégiales (DEC)</i> met de toevoeging <i>préuniversitaire</i> (2 jaar)		een vwo-diploma	4+	4
<i>Diplôme d' Études Collégiales (DEC)</i> met de toevoeging <i>de formation technique</i> of <i>de formation en métiers d'art</i> (3 jaar)		een vwo-diploma met beroepsgerichte vakken	4+	4
<i>Baccalauréat (Bachelier)</i>		een bachelor in het wo	6	6
<i>Maîtrise professionnelle</i>		een master in het hbo	7	7
<i>Maîtrise de recherche</i>		een master in het wo	7	7

*Deze waardering is veranderd t.o.v. de vorige versie.

Let op:

- Dit is een globaal advies waaraan je geen rechten kunt ontleen.
- [OQF](#) = *Ontario Qualifications Framework* (kwalificatieraamwerk Ontario).
- [EQF](#) = *European Qualifications Framework* (Europees kwalificatieraamwerk).
- [NLQF](#) = *Dutch Qualifications Framework* (Nederlands kwalificatieraamwerk).
- Het EQF-niveau of [NLQF-niveau](#) zegt niet zozeer iets over de studie-inspanning of -inhoud, maar wel over wat iemand kan en weet als een bepaald leerproces is afgerond.
- Meer informatie over de Nederlandse diploma's kun je vinden via onze webpagina's over het [Nederlandse onderwijssysteem](#).
- [SBB, Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven](#), waardeert buitenlandse diploma's en opleidingen op vmbo- en mbo-niveau. De waardering kan anders zijn wanneer SBB het diploma waardeert voor toelating tot een mbo-opleiding of voor werk.

■ **Introductie**

Canada bestaat uit 10 provincies (British Columbia, Alberta, Saskatchewan, Manitoba, Ontario, Quebec, New Brunswick, Nova Scotia, Prince Edward Island en Newfoundland and Labrador) en 3 territories (Yukon, Northwest Territories en Nunavut).

In Canada zijn de provincies en *territories* zelf verantwoordelijk voor het onderwijs op lager, voortgezet en hoger niveau. Elke provincie heeft een *Ministry/Department of Education* voor onderwijsbeleid, het financieren van het onderwijs en kwaliteitsbewaking. In deze beschrijving komt het onderwijs in verschillende provincies aan bod, waaronder de 2 belangrijkste provincies, Ontario en Quebec. De onderwijssystemen van de andere provincies lijken veel op het onderwijssysteem van Ontario.

Het onderwijs in Canada is in de 18e en 19e eeuw beïnvloed door de overheersing van Frankrijk en Groot-Brittannië, maar is in de 20e eeuw steeds meer beïnvloed door het buurland de Verenigde Staten. Daarom lijkt het Canadese onderwijs veel op het Amerikaanse onderwijs.

Het onderwijssysteem in Canada is divers met verschillen in niveau, inhoud en kwaliteit. Deze verschillen zijn echter minder dominant dan in buurland de Verenigde Staten. In tegenstelling tot de Verenigde Staten zijn veel universiteiten openbaar (*public*). Er zijn in Canada bijna geen privé-universiteiten (*private universities*), maar dit neemt de laatste jaren wel langzaam toe. Canada is de laatste jaren een gewild land om te studeren, omdat het collegegeld meestal lager is dan in de VS en dat de immigratieprocedures minder streng zijn dan in de VS. De toenemende populariteit heeft ook een keerzijde: instellingen gaan steeds hogere eisen stellen aan aankomende studenten.

Canada is een tweetalig land met als officiële landstalen Engels (voor 67% van de bevolking) en Frans (voor 13%), 20% van de bevolking heeft geen Engels of Frans als moedertaal. De voertaal in het onderwijs is Engels of Frans. Sommige hogeronderwijsinstellingen zijn tweetalig, zoals de University of Ottawa en de Laurentian University.

De provincie Quebec is overwegend Franstalig. In Nova Scotia, New Brunswick, Ontario, Manitoba, Saskatchewan, Alberta en North-West Territories ligt de nadruk op Engelstalig onderwijs, maar wordt er ook Franstalig onderwijs verzorgd, terwijl Newfoundland, Prince Edward Island en British Columbia en Yukon alleen Engelstalig onderwijs verzorgen.

In de meeste provincies geldt een leerplicht van 6 tot 16 jaar. Het academisch jaar loopt van september tot mei/juni.

■ Basis- en voortgezet onderwijs

Basisonderwijs en algemeen vormend onderwijs, Engelstalige provincies

Het algemeen vormend onderwijs bestaat meestal uit 6 jaar lager onderwijs (*primary/elementary education*) gevolgd door 6 jaar voortgezet onderwijs (*secondary education*). Het verschilt per provincie hoe de onderwijsjaren (*grades*) tot en met het 12^e jaar zijn verdeeld.

Deze verdelingen komen vaak voor:

- 6+3+3 (*elementary + junior high + senior high school*);
- 8+4 (*elementary + secondary education*); en
- 6+6 (*elementary + secondary education*).

Het voortgezet onderwijs begint altijd vanaf het 6^e jaar, wanneer leerlingen onderwijs in individuele vakken van vakleerkrachten krijgen.

Voortgezet onderwijs

Het voortgezet onderwijs is vooral algemeen vormend. Leerlingen kunnen naast algemeen vormende vakken soms veel en soms weinig beroepsgerichte vakken (*vocational-technical subjects*) volgen. Dit hangt af van de school en de regio. Meestal kunnen leerlingen vakken op verschillende niveaus volgen.

Middelbareschooldiploma

Aan het einde van het 12^e jaar (*Grade 12*) wordt hetzelfde middelbareschooldiploma uitgereikt aan alle leerlingen, het maakt niet uit welk programma ze hebben gevolgd. De naam van het diploma verschilt per provincie.

Elke provincie bepaalt de minimumeisen om middelbareschooldiploma te krijgen, uitgedrukt in het minimum aantal studiepunten (*credits*) dat leerlingen in de laatste 2 of 4 jaar moeten halen. Dit aantal verschilt ook per provincie en ligt rond de 30 *credits* (Ontario), 18 *credits* (het Engelstalige deel van New Brunswick) en 20 *credits* (het Franstalige deel van New Brunswick), of 80 *credits* (*Dogwood diploma* van British Columbia).

Vakken op verschillende niveaus

Leerlingen kunnen *credits* krijgen voor verplichte vakken en keuzevakken. Ze kunnen ook *credits* krijgen voor *non-academic subjects*, zoals hulp geven aan ouderen. De keuze van het vakkenpakket hangt af van aanleg en ambitie. Een leerling die een hoger onderwijsopleiding wil volgen, zal altijd aan meer dan de minimumeisen voor het middelbareschooldiploma moeten voldoen.

Daarbij zijn cijfers (*grades*) heel belangrijk: er moeten voldoende vakken op *academic level* (voorbereidend wetenschappelijk niveau) met goede *grades* (gemiddeld 70 of zelfs 80%) zijn behaald. Vakken op *academic level* heten **academic courses**. Dit zijn algemeen vormende vakken die goedgekeurd zijn

voor toelating tot hoger onderwijs. Een aantal provincies, zoals *British Columbia*, heeft naast schoolexamens ook centrale provinciale examens.

We vergelijken het middelbareschooldiploma uit één van de Engelstalige provincies meestal met een havodiploma, maar soms met een vmbo-t-diploma, mbo-diploma of met ruim een havodiploma. Dit hangt af van de inhoud van de opleiding en de studieresultaten.

We vergelijken het middelbareschooldiploma uit één van de Engelstalige provincies met ruim een havodiploma* als het is behaald met:

- relatief veel *academic courses* in het 11e en 12e jaar; en
- goede studieresultaten.

*Deze waardering is veranderd t.o.v. de vorige versie.

Let op: 'ruim een havodiploma' betekent dat het diploma een hoger niveau heeft dan een havodiploma, maar een lager niveau dan een vwo-diploma. Het niveau van het diploma ligt tussen een havodiploma en vwo-diploma in.

Basisonderwijs en algemeen vormend voortgezet onderwijs, Alberta

Na 6 jaar *elementary education* (basisonderwijs) volgt 6 jaar algemeen vormend voortgezet onderwijs in Alberta (K-12). De *senior high school* bestaat uit een 3-jarig bovenbouwprogramma (*grades 10 tot 12*). Tot slot kunnen leerlingen het *Alberta High School Diploma* behalen.

Om het 3-jarige programma af te ronden, moeten de leerlingen minimaal 100 *credits* behalen. Verplichte eindexamenvakken zijn *English language arts*, *mathematics*, *social studies*, *science*, *physical education* en *career and life management*. Voor het Franstalige curriculum (*French First Language – Francophone*) zijn ook 100 *credits* vereist.

Voor meer details over de afstudeereisen, zie de *Guide to Education* op de [website van het ministerie van Onderwijs van Alberta](#).

We vergelijken het *Alberta High School Diploma* meestal met een havodiploma, maar soms met een vmbo-t-diploma, mbo-diploma of met ruim een havodiploma. Dit hangt af van de inhoud van de opleiding en de studieresultaten.

Let op, er is een uitdagender programma gevolgd als het *Alberta High School Diploma* is behaald met:

- 5 relevante vakken, waaronder Engels en wiskunde, op niveau 30-39 (*Grade 12*);
- een gemiddelde van minimaal 65% voor deze 5 vakken; en
- meer dan 100 *credits*.

Basisonderwijs en algemeen vormend voortgezet onderwijs, British Columbia

Het algemeen vormend voortgezet onderwijs in British Columbia volgt na 6 jaar *elementary education* (basisonderwijs) en duurt in totaal 6 jaar (K-12). Het curriculum heet het *2018 Graduation Program*.

Leerlingen moeten 80 *credits* behalen om af te studeren:

- 48 *credits* voor verplichte vakken;
- 28 *credits* voor keuzevakken; en
- 4 *credits* voor zogenaamde *graduation transitions* (lichamelijke oefening, 30 uur *community service* en een persoonlijk ontwikkelplan).

Hierna krijgt de leerling het *Senior Secondary Graduation Diploma*, ook wel bekend als het *Dogwood Diploma*, uitgereikt. Het eindexamen bestaat uit de vakken *language arts*, *mathematics*, *social studies* en *science*. Scholen reiken het *Dogwood diploma* ook in een Franse versie uit.

Als de leerling een *Grade Point Average (GPA)* heeft hoger dan 3.0 (B), staat op de cijferlijst (*transcript*) dat de student *Honours Standing* heeft. Dit staat niet op het diploma.

We vergelijken het *Senior Secondary Graduation Diploma (Dogwood diploma)* meestal met een havodiploma, maar soms met een vmbo-t-diploma, mbo-diploma of met ruim een havodiploma. Dit hangt af van de inhoud van de opleiding en de studieresultaten.

Let op, er is een uitdagender programma gevolgd als het *Senior Secondary Graduation Diploma (Dogwood diploma)* is behaald met:

- 5 relevante *Grade 12*-vakken, waaronder Engels en wiskunde; en
- een gemiddelde van minimaal 65% voor deze 5 vakken.

Basisonderwijs en algemeen vormend voortgezet onderwijs, Manitoba

In Manitoba starten leerlingen met 4 jaar onderwijs aan een *early years school (Grade 1-4)*, waarna ze 4 jaar onderwijs volgen aan een *middle years school (Grade 5-8)*. Daarna krijgen ze 4 jaar algemeen voortgezet onderwijs, de *senior years (Grade 9-12)*.

Leerlingen kunnen er 1 van de volgende 4 programma's ('programs') kiezen:

- *English program* (Engels);
- *Français* (Frans voor leerlingen met Frans als 1^e taal),
- *French immersion* (Frans voor leerlingen met Frans als 2^e taal); en
- *senior years technology education* (techniekonderwijs).

Tijdens de *senior years* is er een *credit*-systeem waarbij in totaal 30 *credits* zijn vereist om het middelbareschooldiploma te behalen, het *Manitoba High School Diploma*, ook bekend als *Manitoba Senior Years Diploma*. Het aantal vereiste *credits* is de laatste jaren regelmatig veranderd.

Verplichte vakken

De verplichte vakken in het '*English program*' zijn goed voor 17 *credits*. De verplichte vakken zijn: *English language arts*, *mathematics*, *social studies and science* en *physical education*. Voor het '*Français program*' en het '*French Immersion program*' zijn ook 30 *credits* vereist. Daarvan zijn 21 *credits* voor de verplichte vakken, waaronder Frans.

De vakken hebben verschillende niveaus:

- F (*foundation*)
- G (*general*)
- S (*specialised*)
- A (*advanced*)
- M (*modified*)
- I (*individualised*)
- E (*English as Additional Language, EAL*).

We vergelijken het *Manitoba High School Diploma* (ook bekend als *Manitoba Senior Years Diploma*) meestal met een havodiploma, maar soms met een vmbo-t-diploma, mbo-diploma of met ruim een havodiploma. Dit hangt af van de inhoud van de opleiding en de studieresultaten.

Algemeen vormend voortgezet onderwijs, Ontario

In Ontario volgen leerlingen eerst basisonderwijs (*elementary education*) van *Kindergarten* tot en met *Grade 8*. Daarna is er een 4-jarig bovenbouwprogramma voor het algemeen vormend voortgezet onderwijs (*general secondary education*), *Grade 9* tot en met 12.

Als de leerlingen aan de eindexameneisen voldoen, ontvangen zij het *Ontario Secondary School Diploma* (OSSD). Alle vakken voor het OSSD bestaan uit een code van 5 karakters (bijv. ENG4C). De eerste 3 letters geven het vak aan (ENG =

Engels), het 4^e karakter is de leerjaar (1 = *Grade 9*, 4 = *Grade 12*) en het 5^e geeft het soort vak weer (C voor '*college preparation*', zie de opsomming hieronder).

De letters voor de verschillende soorten vakken zijn als volgt:

- P = *applied* (toegepast)
- D = *academic*
- O = *open*
- E = *workplace preparation*
- C = *college preparation*
- M = *university/college preparation*
- U = *university preparation*

We vergelijken het *Ontario Secondary School Diploma* (OSSD) met een havodiploma, maar soms met een vmbo-t-diploma, mbo-diploma of met ruim een havodiploma. Dit hangt af van de inhoud van de opleiding en de studieresultaten.

We vergelijken het *Ontario Secondary School Diploma* (OSSD) met ruim een havodiploma* als het is behaald met:

- een gemiddelde van 65% voor alle vakken; en
- 6 relevante *Grade 12*-vakken, waaronder Engels en wiskunde, met vakcode U of M.

*Deze waardering is veranderd t.o.v. de vorige versie.

Let op: 'ruim een havodiploma' betekent dat het diploma een hoger niveau heeft dan een havodiploma, maar een lager niveau dan een vwo-diploma. Het niveau van het diploma ligt tussen een havodiploma en vwo-diploma in.

Basis- en algemeen vormend onderwijs, Quebec

Het algemeen vormend onderwijs in Quebec is anders ingericht dan in de overige provincies. Quebec is voornamelijk Franstalig. In deze provincie wordt na 6 jaar lager onderwijs en 5 jaar voortgezet onderwijs (*Grade 7-11*) het *Diplôme d'Études Secondaires* (DES) uitgereikt.

Leerlingen die willen gaan studeren, moeten dan nog 2 jaar volgen aan een *Collège d'Enseignement Général et Professionnel* (CÉGEP). Aan het einde van dat traject behalen ze het *Diplôme d'Études Collégiales* (DEC). Dit diploma met de toevoeging *préuniversitaire* biedt toegang tot de universiteiten in Quebec.

Het DEC heeft een aantal profielen, zoals:

- *Sciences de la nature*;
- *Sciences, lettres et arts*;
- *Sciences humaines*.

CÉGEP's bieden ook 3-jarige beroepsgerichte opleidingen aan die voorbereiden op werk. Na het afronden van deze opleiding krijgen leerlingen ook een *Diplôme d'Études Collégiales* (DEC). Dat diploma kan een leerling ook toegang geven tot een verwante, aansluitende opleiding in het hoger onderwijs.

We vergelijken het *Diplôme d'Études Secondaires* (DES) met 4 jaar vwo.

We vergelijken het *Diplôme d'Études Collégiales* (DEC) na een 2-jarige opleiding met de toevoeging *préuniversitaire* met een vwo-diploma.

We vergelijken het *Diplôme d'Études Collégiales* (DEC) na een 3-jarige opleiding met de toevoeging *de formation technique* of *de formation en métiers d'art* met een vwo-diploma met beroepsgerichte vakken.

■ Toelating tot hoger onderwijs

In Canada vindt bij de meeste hogeronderwijsinstellingen en opleidingen selectie aan de poort plaats. Maar die selectie is meestal minder competitief en anders geregeld dan in de Verenigde Staten. Het belangrijkste onderdeel in de selectie en toelating zijn het vakkenoverzicht en de *grades*, die bij het diploma horen. Het middelbareschooldiploma is de minimumeis in alle provincies.

Als iemand bijvoorbeeld een *Alberta High School Diploma* heeft en wil studeren in Ontario zal deze persoon aan een aantal voorwaarden moeten voldoen, zoals bepaalde vakken op een bepaald niveau. Verder zijn er geen centrale testen nodig voor toelating tot een universiteit, zoals de SAT in de VS.

Toelating tot hoger onderwijs in Alberta

Voor veel *undergraduate*-opleidingen is er geen directe toegang op basis van het middelbareschooldiploma. De toelatingseisen kunnen variëren van 1 jaar universitaire studie met een bepaald vakkenpakket tot een afgeronde bacheloropleiding. Dit geldt bijvoorbeeld voor een opleiding in *business* (1 jaar

studie met vakken op het gebied van Engels, economie, wiskunde en statistiek vereist) en voor een opleiding in *education*, waarbij 1 jaar studie vereist is.

Voor toelating tot een *undergraduate*-opleiding in *law* is een willekeurige bachelor vereist en een toelatingsexamen. Voor de medische opleidingen is voor toelating 2 jaar studie nodig (*dentistry*) of 4 jaar (*medicine*) met een vakkenpakket in natuurwetenschappelijke vakken en een toelatingsexamen. Voor *engineering* geldt meestal dat studenten een algemeen curriculum volgen tijdens het 1^e jaar en zich daarna specialiseren. De *engineering*-opleidingen duren 4 jaar (*traditional program*) of 5 jaar (*co-op program*, met o.a. een betaalde stage van 20 maanden).

Voor toelating tot het 1e jaar – op basis van het middelbareschooldiploma – en als voorbereiding op een bacheloropleiding is voor de meeste vakken een gemiddelde nodig van minimaal 70% in de 5 vereiste vakken, terwijl voor een *honours*-opleiding 80% is vereist. Voor toelating tot de 2-jarige *Diploma*-opleidingen liggen de percentages lager (50%).

Toelating tot hoger onderwijs in British Columbia

De universiteiten vragen voor toelating tot een bacheloropleiding van *high school*-leerlingen dat ze hebben voldaan aan de *high school*-afstudeereisen en dat ze een gemiddelde hebben van minimaal 70% in 4 – voor de opleiding van hun keuze relevante – *Grade 12*-vakken, waaronder Engels.

Toelating tot hoger onderwijs in Manitoba

Voor toelating tot een bacheloropleiding in Manitoba moet een leerling zijn afgestudeerd aan een *high school* met 5 volle *credits* en vakken die vallen onder de categorie A, S of G, waaronder Engels en wiskunde, en een gemiddelde van 3 S vakken in *Grade 12* van minimaal 65-70%. Voor *Diploma*-opleidingen is een middelbareschooldiploma voldoende met bepaalde vakken op S-niveau, dit hangt af van de gekozen studie. Voor de studies *architecture*, *law*, *arts* en *social work* gelden bepaalde eisen en is directe toelating op basis van een middelbareschooldiploma niet mogelijk.

Toelating tot hoger onderwijs in Ontario

Voor toelating met het *Ontario Secondary School Diploma* (OSSD) moeten scholieren een minimum van 6 *University (U) level of University/College (M) level* vakken hebben gevolgd, waaronder Engels. Verder moeten ze voldoen aan de specifieke eisen van de opleiding voor het vakkenpakket. Voor deze vakken moet het niveau 4U zijn behaald met een gemiddelde van 70%. Per universitaire richting kunnen de eisen aan het vakkenpakket sterk verschillen, maar er worden altijd relevante vakken op *academic level* gevraagd.

De toelating tot universiteiten en het *Ontario College of Art and Design* wordt gecoördineerd door de *Ontario Universities' Application Centre* (OUAC). De *Ontario College Application Service* regelt de toelating tot de *colleges of applied arts and technology* en de *agricultural colleges*. Voor de *private career colleges* is geen centrale organisatie die de toelating regelt.

Toelating tot hoger onderwijs in Quebec

De meeste kandidaten worden toegelaten tot het hoger onderwijs in Quebec met het DEC (*Diplôme d'Études Collégiales*) van een 2-jarige, pre-universitaire opleiding in de richting *Sciences, Lettres et Arts* of in de richting *computer science and mathematics*. Hiermee hebben ze dan in totaal 13 jaar onderwijs gevolgd. Deze opleidingen worden verzorgd door *collèges d'enseignement général et professionnel*, zogenaamde *cégeps*. Een DEC van een 3-jarige technische opleiding **kan** toelating bieden, als de kandidaat heeft voldaan aan de vakkenpakketvereisten en het in een aansluitende richting is. Maar deze opleidingen zijn meestal bedoeld als voorbereiding op werk.

Een andere eis van de meeste universiteiten in Quebec is een taaltoets Frans voor niet-Franstaligen. Canadese scholieren uit andere provincies (en ook Nederlandse scholieren met een vwo-diploma) moeten eerst een voorbereidend jaar, een *année de transition* (overgangsjaar) doorlopen, voordat ze bijvoorbeeld aan de eigenlijke *Bachelier*-opleiding kunnen beginnen. Een andere mogelijkheid voor scholieren uit Quebec is om 1 jaar universitaire studie buiten Quebec af te ronden, waarna ze als *transfer student* kunnen worden toegelaten.

De onderwijsinstellingen in Quebec gebruiken een rekenmethode genaamd *cote de rendement au collégial* (afgekort als *Cote R*) om de leerlingen te ranken en te kijken naar hoe ver ze boven het gemiddelde van de klas zitten. De *Cote R* wordt jaarlijks door het ministerie vastgesteld. Daarnaast kijken de instellingen ook naar het gemiddelde van de vereiste relevante vakken.

■ Hoger onderwijs

Een belangrijk kenmerk van het Canadese hoger onderwijs is dat het ontwikkeld is vanuit de gedachte dat iedereen die dat wil een hogeronderwijsopleiding in de gewenste richting moet kunnen volgen. Alle opleidingen waarvoor een middelbareschooldiploma nodig is voor toelating, vallen onder het hoger onderwijs. Status wordt niet zo zeer ontleend aan het feit dat je een hoger onderwijsopleiding hebt gevolgd, maar eerder waar en op welk niveau.

De namen van de diploma's die het meest worden uitgereikt zijn beperkt, maar de verschillen in niveau en inhoud kunnen erg groot zijn. Er zijn mbo-achtige en hbo-achtige opleidingen van 2 jaar aan *community colleges*, *undergraduate-*

bachelor- en masteropleidingen aan *colleges* en *universities* tot en met het niveau van de *PhD*.

Er is geen onderscheid tussen hoger beroepsonderwijs en wetenschappelijk onderwijs, beide soorten onderwijs kunnen studenten aan dezelfde instelling volgen. Bij een *Bachelor*-opleiding hebben studenten altijd veel ruimte om keuzevakken te kiezen, waardoor ze een beroepsgericht hoofdvak altijd aan kunnen vullen met meer wetenschappelijke vakken, en andersom.

Soorten hogeronderwijsinstellingen

Hetzelfde geldt voor de termen *college* of een *university*, die door elkaar worden gebruikt. Aan beide soorten instellingen kan het onderwijs variëren in kwaliteit. Formeel is het verschil tussen deze soorten instellingen dat een *university* zowel *graduate*- als *undergraduate*-opleidingen verzorgt en meerdere *professional schools* heeft, en een *college* zich concentreert op *undergraduate*-opleidingen.

Hogeronderwijsinstellingen in Canada vallen wettelijk onder verschillende statussen. Een '*recognized*' hogeronderwijsinstelling mag haar eigen diploma's uitreiken en de kwaliteit van de opleidingen die zij aanbiedt, is gegarandeerd. Een '*authorized*' instelling heeft een beperkte bevoegdheid om voor bepaalde opleidingen graden of diploma's af te geven. Is een instelling *registered* of *licensed*, dan wordt ze gecontroleerd door de overheid en wordt de kwaliteit van de instelling en opleidingen bekeken. *Non-registered* instellingen zijn privé-instellingen waarvan de kwaliteit van de opleidingen niet wordt gecheckt.

In Canada wordt veel onderwijs door middel van afstandsonderwijs (*distance learning*) aangeboden, om ook studenten in afgelegen gebieden van het land onderwijs aan te kunnen bieden.

Credit transfer komt veel voor, bijvoorbeeld in *articulated* opleidingen, waarbij instellingen officiële afspraken maken over welke instelling welk deel van een bepaalde opleiding verzorgt en wie het diploma uitreikt. Informatie over deze opleidingen staat in *transfer guides*.

Hoger onderwijs in Alberta

Het hoger onderwijs in Alberta wordt verzorgd door *universities*, *colleges* en *technical institutes*. Bekende universiteiten zijn de University of Alberta (ook Franstalig), de Athabasca University (afstandsonderwijs), de University of Lethbridge en de University of Calgary. De *undergraduate*-opleidingen ('*programs*') duren meestal 4 jaar en de *graduate*-opleidingen 2 jaar (*thesis* en *non-thesis*).

De *colleges* en *technical institutes* mogen (*applied*) *undergraduate* en een aantal *graduate*-opleidingen aanbieden, en bieden verder '*certificate programs*' (1 jaar) en '*diploma programs*' (2 jaar) aan. De toegepaste

bacheloropleidingen zijn ook 4 jaar en bestaan uit 3 jaar studie en 1 jaar betaalde stage.

Hoger onderwijs in British Columbia

Het hoger onderwijs in British Columbia wordt verzorgd door *universities, colleges, university colleges, institutes, community colleges* en *career training institutions* zowel in de publieke als privé-sector. Bekende universiteiten zijn de Simon Fraser University, de University of British Columbia en de University of Victoria. De *undergraduate*-opleidingen duren meestal 3 tot 4 jaar en de *graduate*-opleidingen 1 tot 2 jaar.

University colleges bieden *associate* (2 jaar) en *undergraduate*-opleidingen (3-4 jaar) en *applied masters* (1-2 jaar) aan. Colleges bieden 'associate programs' aan en sinds 2003 mogen *public colleges applied bachelors* (4 jaar) aanbieden.

De Private Training Institutions Branch (PTIB) van het *Ministry of Advanced Education, Skills & Training* houdt toezicht op de *Private Training Act (PTA)*. Op de [PTIB-website](#) staat een [overzicht van alle geaccrediteerde instellingen en opleidingen](#) die zij aanbieden, plus de instellingen die ooit waren geaccrediteerd.

Hoger onderwijs in Manitoba

Het hoger onderwijs in Manitoba wordt verzorgd door *universities*, een *university college* en *colleges*. Bekende universiteiten zijn de University of Manitoba (ook Franstalig), de University of Winnipeg en de Brandon University. De meeste universiteiten bieden *undergraduate*-, *graduate*- en *PhD*-opleidingen aan. De *general bachelors* duren meestal 3 jaar, de *honours bachelors* 4 jaar en de *graduate*-opleidingen meestal 2 jaar. Het *university college* focust op *undergraduate*-opleidingen. De colleges bieden *certificate*-opleidingen (1 jaar) en *diploma*-opleidingen (2 jaar) aan.

Hoger onderwijs in Ontario

In Ontario wordt het hoger onderwijs aangeboden door *universities, colleges of applied arts and technology, colleges* en *private career colleges (PCC's)*. Bekende universiteiten zijn de Carlton University, Charles Sturt University, Trent University, University of Toronto, University of Ottawa en de University of Guelph. Ook het Ontario College of Art and Design heeft een deels universitaire status.

De meeste universiteiten bieden zowel *undergraduate*-opleidingen (3 jaar, maar 4 jaar voor *honours*) als *graduate*-opleidingen aan. Sommige universiteiten concentreren zich op *undergraduate*-opleidingen. *Colleges of applied arts and technology* bieden vooral beroepsgerichte *certificate*- (1 jaar) en *diploma*-opleidingen (2 of 3 jaar) aan, maar sommige bieden ook *applied bachelors* aan. Zie de complete [lijst met colleges](#) (opgesteld door de regering van Ontario).

De PCC's bieden *certificate* en *diploma*-opleidingen aan op het gebied van paramedische beroepen, ICT, toerisme en dergelijke. Deze opleidingen moeten door het *Ministry of Colleges and Universities* worden goedgekeurd.

Geregistreerde PCC's kun je online zoeken via de [Private Career College Search Service](#).

Hoger onderwijs in Quebec

Het hoger onderwijs in Quebec wordt verzorgd door universiteiten. Bekende universiteiten zijn de *Université du Québec*, *Université Laval*, *Université de Montréal*, *McGill University* en *Concordia University*.

De universiteiten bieden opleidingen op bachelor-, master- en PhD- niveau. De bacheloropleidingen (*baccalauréat*) duren 3 jaar (90 *credits*).

De *honours*-opleidingen duren ook 3 jaar en bieden meer diepgang in het hoofdvak. De masteropleidingen (*maîtrise*) duren meestal 1½ tot 2 jaar (45 tot 60 *credits*).

Er zijn 2 soorten masteropleidingen:

- *Maîtrise de recherche* (onderzoeksmaster) met *mémoire* (scriptie);
- *Maîtrise professionnelle* (beroepsmaster) zonder *mémoire*.

Verder worden er *non-degree graduate*-opleidingen aangeboden die leiden tot het *Diplôme d'études supérieures spécialisées*.

■ Universitair onderwijs

Wetenschappelijk onderwijs in Ontario en Engelstalige provincies

Er zijn 93 universiteiten of instellingen die universitair onderwijs aanbieden en lid zijn van de *Association of Universities and Colleges of Canada* (AUCC). Net zoals in de Verenigde Staten zijn er verschillen tussen universiteiten.

In Canada zijn er 3 soorten universiteiten:

- *Primarily undergraduate*: universiteiten waar de nadruk ligt op *undergraduate*-opleidingen, en minder op *graduate*-opleidingen;
- *Comprehensive*: universiteiten met *undergraduate*- en *graduate*-opleidingen;
- *Medical doctoral*: universiteiten met *undergraduate*- en *graduate*-opleidingen, die veel onderzoek doen en een medische faculteit hebben.

Bachelor in Ontario en Engelstalige provincies

Een *Bachelor* wordt aan een *college* of *university* behaald na het volgen van een *undergraduate*-opleiding met een duur van 3 of 4 jaar (*honours degree*), uitgedrukt in het aantal *credits* (90 of 120) dat vereist is. Het studieprogramma bestaat in de meeste gevallen uit algemeen vormende vakken (*liberal arts*) en

keuzevakken, 1 hoofdvak (*major*) of 2 hoofdvakken (*double major*) en soms een bijvak (*minor*).

Er is meestal een opbouw van breed naar toenemende specialisatie, maar 3 of 4 jaar algemene vorming is geen uitzondering. In de 4-jarige *honours*-opleiding is er meer aandacht voor specialisatie en onderzoek. Als een stage onderdeel uitmaakt van de opleiding, zal die meestal niet langer zijn dan enkele maanden.

De opleiding wordt afgerond, zodra studenten het vereiste aantal *credits* met een bepaalde verdeling naar niveau en inhoud hebben behaald. Er is geen eindexamen. Vaak staat achter de diplomanaam of er een *arts*- of *science*-programma is gevolgd: *Bachelor of Arts BA*, *Bachelor of Science BS*.

Op de cijferlijst (*transcript*) kun je zien welke vakken zijn gevolgd en op welk niveau. In het eerste jaar van een bacheloropleiding worden vakken gegeven die beginnen met een cijfer tussen de 100 en 199, het tweede jaar 200 tot 299, enzovoorts. Naast de *Bachelor of Arts* of de *Bachelor of Science* zijn er ook beroepsgerichte bacheloropleidingen van 3 jaar of 4 jaar (*honours*). Het diploma dat studenten behalen geeft aan welk vak er is gevolgd, bijvoorbeeld *Bachelor of Commerce*, *Bachelor of Tourism*, of *Bachelor of Social Work*.

Sommige instellingen bieden ook zogenaamde *Co-op* (*cooperative education program*) *bachelors* aan. Het doel hiervan is dat studenten veel werkervaring opdoen door een stage gecombineerd met lessen. Deze *Co-op*-opleiding is 4½ jaar.

We vergelijken een *Bachelor's degree* behaald na een 3-jarige opleiding met 2 jaar wetenschappelijk onderwijs of met een bachelor in het hoger beroepsonderwijs. Dit hangt af van de inhoud van de opleiding.

We vergelijken een *Bachelor's degree (honours)* behaald na een 4-jarige opleiding aan een *college* met een bachelor in het hoger beroepsonderwijs.

We vergelijken een *Bachelor's degree (honours)* behaald aan na een 4-jarige opleiding een *university* met een bachelor in het wetenschappelijk onderwijs.

Master in Ontario en Engelstalige provincies

Alle studies gevolgd na een bacheloropleiding worden gegeven aan de *graduate school* van een *university*. Afzonderlijke *graduate*-faculteiten beslissen over de toelating tot een masteropleiding, waarvoor in ieder geval een *Bachelor* wordt vereist plus aanvullende eisen. Hoe streng deze eisen zijn, hangt af van de instelling en/of studierichting. Deze aanvullende eisen kunnen gaan over het *Grade Point Average (GPA)*, de inhoudelijke voorbereiding, eventueel toelatingsexamens, kennis van een vreemde taal, enz.

Een masteropleiding duurt meestal 2 jaar, maar kan ook 1 of 3 jaar duren, dit hangt af van de studierichting. In tegenstelling tot de bachelor, wordt tijdens de masteropleiding aandacht aan één onderwerp/specialisatie besteed. Studenten kunnen kiezen uit wetenschappelijke en beroepsgerichte masteropleidingen.

Wetenschappelijke master

Voor de wetenschappelijke opleiding is vaak een scriptie vereist en/of slagen voor de *comprehensive examinations*. Deze kunnen ook voor een *Professional Master* vereist zijn, maar de nadruk ligt op het beoefenen van een beroep op een gevorderd/hoger niveau. Bij de wetenschappelijke opleidingen behalen studenten meestal de *Master of Arts MA* of de *Master of Science MS*.

Beroepsgerichte master

Beroepsgerichte masteropleidingen duren meestal langer (2-3 jaar) en de studierichting staat in de naam: *Master of Business Administration*, *Master of Social Work*, *Master of Public Health*, *Master of Applied Engineering*, enzovoorts.

We vergelijken een *Master's degree* met een master in het hoger beroepsonderwijs of wetenschappelijk onderwijs. Dit hangt af van de inhoud van de opleiding.

Doctor of Philosophy (PhD) in Ontario en Engelstalige provincies

Een *PhD*-opleiding volgen studenten aan de *graduate school* van een *university*. De opleiding bestaat meestal uit de volgende stappen: het volgen van colleges (minimaal 1 jaar), het afleggen van uitgebreide mondelinge en schriftelijke examens (*qualifying exams*) op basis waarvan kandidaten definitieve toestemming krijgen voor het doen van onderzoek, het schrijven en (in het openbaar) verdedigen van een proefschrift (*dissertation*).

Voor toelating tot een *PhD*-opleiding is onder andere een *Master* vereist, maar in sommige disciplines, bijvoorbeeld natuurwetenschappen, komt het vaak voor dat veelbelovende studenten met een *Bachelor* tot het *PhD*-opleiding worden toegelaten. Dan duurt de opleiding wel langer. De duur van een *PhD*-opleiding

hangt af van verschillende factoren, maar is gemiddeld 3 tot 5 jaar na de *Master*. Toelating tot de opleiding is erg selectief.

Wetenschappelijk onderwijs in Quebec

Wetenschappelijk onderwijs kent een lange geschiedenis in Quebec: *Université Laval* werd opgericht in 1663 en was daarmee 1 van de oudste universiteiten in Noord-Amerika. De grootste universiteit van de provincie is de *University of Quebec* met elf campussen. De bekendste daarvan zijn Chicoutimi, Montréal, Outaouais, Rimouski en Trois Rivières. Er zijn ook Engelstalige universiteiten: McGill, Concordia en Bishop's.

Universiteiten in Quebec zijn lid van de *Association of Universities and Colleges of Canada (AUCC)* en hebben dezelfde structuur (Bachelor's/Master's/PhD) als andere Engelstalige universiteiten. Er zijn wel verschillen. In het Frans worden bijvoorbeeld de termen *1er (Bachelier)*, *2ème (Maîtrise)* en *3ème cycle (Doctor of Philosophy)* gebruikt. Een ander verschil is de duur van de *Baccalauréat (Bachelier)*-opleiding in Quebec, die is namelijk 3 jaar. Het *Diplôme d'Études Supérieures Spécialisées (2ème cycle)* is een gespecialiseerd *graduate*-opleiding die ongeveer 1 jaar duurt om af te ronden na een *Bachelier*-opleiding.

Er zijn 2 soorten masteropleidingen:

- de *Maîtrise de recherche* (onderzoeksmaster) met een *mémoire* (scriptie); en
- de *Maîtrise professionnelle* (professionele master) zonder een *mémoire*.

Deze opleidingen duren meestal 1½ tot 2 jaar.

We vergelijken een *Baccalauréat (Bachelier)* na een 3-jarige opleiding met een bachelor in het wetenschappelijk onderwijs.

We vergelijken een *Maîtrise professionnelle* met een master in het hoger beroepsonderwijs.

We vergelijken een *Maîtrise de recherche* met een master in het wetenschappelijk onderwijs.

■ Hoger beroepsonderwijs

In Canada wordt het (hoger) beroepsonderwijs door *community colleges* verzorgd. Dit is een verzamelnaam voor diverse soorten colleges: *Colleges of Applied Arts and Technology*, *Institutes of Technology*, *CÉGEP's* en *University Colleges*. Wat ze met elkaar gemeen hebben is dat ze geen diploma's (*degrees* zoals bachelors en masters) mogen uitreiken; daarom worden ze *non-degree granting institutions* genoemd. De hoofdtak van deze colleges is om mensen op te leiden voor werk. Hoewel het ook vaak gebeurt dat studenten van colleges doorgaan naar universiteiten en hun behaalde *credits* (kunnen) gebruiken voor het krijgen van vrijstellingen binnen het universitaire traject.

Colleges reiken diploma's, *certificates* en *associate degrees* (*Associate of Arts of Associate of Sciences*) uit. De laatste jaren zijn er ook steeds meer colleges die een of meerdere *Bachelor*-opleidingen aanbieden.

Diploma's worden meestal uitgereikt na 2 jaar beroepsonderwijs (soms 3 jaar voor technische richtingen), *Certificates* na 1 jaar beroepsonderwijs. *Associate degree*-opleidingen zijn meer academisch van karakter en zijn vaak als voorbereiding bedoeld voor wetenschappelijk onderwijs. Met een *Associate degree* kan een student in het 2e of zelfs 3e jaar van een *Bachelor*-opleiding beginnen.

Er is in Canada ook een groot aantal *private career and vocational colleges*. Dit zijn privé-instellingen die korte cursussen en opleidingen aanbieden. Het niveau is meestal lager dan dat van de *community colleges*.

We vergelijken een *Certificate* behaald aan een college met 1 jaar hoger beroepsonderwijs.

We vergelijken een *Associate degree* behaald aan een college met 1 jaar wetenschappelijk onderwijs.

We vergelijken een *Diploma* behaald aan een college met 2 jaar hoger beroepsonderwijs.

■ Beoordelingssystemen

Het onderstaande systeem, dat veel lijkt op het Amerikaanse systeem, geldt in principe voor alle vormen van voortgezet en hoger onderwijs. Als het anders is dan staat het op de achterkant van de cijferlijst (*transcript*); er bestaan vele variaties en verfijningen bij het beoordelen van studieresultaten.

In Canada wordt ook veel gewerkt met een systeem op basis van percentages: meestal is 50% het minimum om te slagen en tussen de 90% en 100% betekent uitstekend. Vaak staat op cijferlijsten (*transcripts*) naast het percentage van de student het gemiddelde (*moyenne de groupe/group average*) van de klas.

Letter grade	Percentages	Omschrijving	Betekenis	Grade points
A+	90%-100%	<i>Excellent</i>	Uitstekend	4 of 4.3
A	85%-89%	<i>Excellent</i>	Uitstekend	4
A-	80%-84%	<i>Excellent</i>	Uitstekend	3.7
B+	77%-79%	<i>Excellent</i>	Uitstekend	3.3
B	73%-76%	<i>Good</i>	Goed	3
B-	70%-72%	<i>Good</i>	Goed	2.7
C (+ / -)	60%-69%	<i>Adequate</i>	Voldoende	1.7 t/m 2.3
D (+ / -)	50%-59%	<i>Marginal</i>	Matig	0.7 t/m 1.3
F	0 %-49%	<i>Failure</i>	Onvoldoende	0

Andere veel voorkomende afkortingen op een cijferlijst (*transcript*), vooral in het hoger onderwijs:

Afkorting	Voluit	Betekenis
P	<i>pass</i>	voldoende, geen cijfer toegekend
S	<i>satisfactory</i>	bevredigend, geen cijfer toegekend
INC	<i>incomplete</i>	eisen van college niet afgerond voor einde semester; studenten moeten binnen de voorgeschreven termijn aan de eisen voldoen
W	<i>withdrawn</i>	teruggetrokken, met toestemming, van het volgen van een vak
NC	<i>no credit</i>	geen studiepunten toegekend
R	<i>repeat</i>	een vak dat voor een tweede keer wordt gevolgd, omdat in eerste instantie een onvoldoende is behaald

Het systeem verschilt zoveel van het Nederlandse systeem dat het overzetten of omzetten van cijfers of *grades* van het een naar het andere systeem problematisch is. Het is wel zo dat het halen van een A of B in Canada, vooral op *graduate*-niveau (zoals een masteropleiding), relatief makkelijk is en erg veel voorkomt.

Credit systems

Er bestaan verschillende studiepuntensystemen (*credit systems*) voor het beschrijven van de studielast. In het voortgezet onderwijs in Canada zijn veel verschillende *credit*-systemen, omdat elke provincie zijn eigen systeem heeft. Op universitair niveau is er minder variatie en zijn er 2 systemen die we erg vaak zien.

Bij het 1^e systeem halen studenten 30 *credits* per jaar; per vak worden er 3 of 6 *credits* gegeven. Een 3-jarige *Bachelor* bestaat dan uit 90 *credits*; een 4-jarige *Bachelor (honours)* 120 *credits*. Binnen dit systeem staan 3 *credits* normaal gesproken voor 3 uur onderwijs per week.

Het 2^e systeem hanteert de *credits* 0.5 en 1.0 per vak. Dit systeem is meestal gerelateerd aan het semestersysteem. In een jaar worden meestal 5 *credits* behaald; een 4-jarige *Bachelor* bestaat dan in totaal uit 20 *credits*. In dit systeem staat voor 1 *credit* 72 uur onderwijs in het academische jaar.

Voor het hoger onderwijs is het belangrijk om te weten of een instelling een semesterkalender (15 à 16 weken) of een *quarter*-kalender (10 à 12 weken) hanteert, want dit heeft gevolgen voor de waardering van de studielast. Dit kan zelfs binnen een instelling verschillen. Zo kan op *undergraduate*-niveau een semester-kalender worden gebruikt en wordt er op *graduate*-niveau een *quarter*-kalender gebruikt.

Dit wordt meestal aan de hand van de cijferlijst (*transcript*) duidelijk, anders in de toelichting daarop. Een semesterjaar wordt verdeeld in herfst (*fall*) en lente (*spring*), een *quarter*-jaar in herfst (*fall*), winter (*winter*) en lente (*spring*). In beide kalenders bestaat een zomersemester/kwartaal (*summer semester/quarter*).

■ Kwalificatieraamwerken

Het [Canadian Degree Qualifications Framework](#) is ontwikkeld door de *Council of Ministers of Education* als een breed raamwerk voor elke van de graden en gebaseerd op leeruitkomsten.

Elke provincie/*territory* zal haar eigen, meer gedetailleerde kwalificatieraamwerk ontwikkelen voor elk van de graden/diploma's. In het raamwerk worden de Bachelor, Master en PhD beschreven in termen van leeruitkomsten en ontwerp van de opleiding.

Tot nu toe heeft alleen de provincie Ontario een kwalificatieraamwerk ontwikkeld op provinciaal niveau, gebaseerd op het nationale raamwerk, het [Ontario Qualifications Framework \(OQF\)](#).

Het OQF bestaat uit 13 niveaus:

- Niveau 1: *Certificate I*
- Niveau 2: *Certificate II*
- Niveau 3: *Certificate of Apprenticeship*
- Niveau 4: *Certificate of Qualification*
- Niveau 5: *Certificate III*
- Niveau 6: *Diploma I*
- Niveau 7: *Diploma II*
- Niveau 8: *Advanced Diploma*
- Niveau 9: *Post-Diploma certificate*
- Niveau 10: *Baccalaureate/Bachelor's degree*
- Niveau 11: *Baccalaureate/Bachelor's degree (Honours)*
- Niveau 12: *Master's degree*
- Niveau 13: *Doctoral degree*

Een [tabel](#) met alle niveaus, bijbehorende beschrijvingen en [algemene informatie](#) over het OQF staan op de overheidswebsite van Ontario.

■ Accreditatie en kwaliteitszorg

In Canada zijn de afzonderlijke provincies verantwoordelijk voor de kwaliteit en accreditatie van de instellingen binnen hun grenzen. Er is geen landelijk overkoepelend accreditatieorgaan.

De *Association of Universities and Colleges of Canada (AUCC)* speelt wel een leidende rol in activiteiten die gerelateerd zijn aan kwaliteitszorg en accreditatie, maar accrediteert niet. Privé-instellingen worden in Canada niet zozeer erkend, maar eerder geregistreerd of erkend door de afzonderlijke provincies. Officiële *rankings* zijn er niet in Canada, maar sinds 1992 wordt jaarlijks de *Maclean's*

Guide to Canadian Universities gepubliceerd. Deze geeft veel informatie, waaronder sterke en zwakke punten van instellingen en ook *rankings* over de erkende universiteiten in Canada.

De term *quality assurance* verwijst in Canadese context naar onderwijsstandaarden voorgeschreven door instellingen, beroepsorganisaties, overheid en dergelijke, terwijl de term *accreditation* verwijst naar de evaluatie van een studieprogramma door beroepsorganisaties. Canadese beroepsorganisaties voeren *professional accreditation* uit voor bepaalde (gereguleerde) opleidingen.

De *Council of Ministers of Education, Canada (CMEC)* stelde in 2007 het *Canadian Degree Qualifications Framework* op, waarin de standaarden en leeruitkomsten van de bachelor-, master- en PhD-opleidingen van Canada zijn vastgelegd. Meer informatie vind je op de [CMEC-website](#).

Op de [website van de Canadian Information Centre for International Credentials \(CICIC\)](#) kun je controleren of een onderwijsinstelling is geaccrediteerd.

■ Internationale verdragen

Canada heeft de Lissabon Erkenningconventie in 1997 ondertekend, maar niet geratificeerd.

■ Documenten controleren

Het belangrijkste bij het controleren van Canadese documenten is dat het diploma alléén nooit genoeg is: het diploma geeft niet voldoende informatie over de gevolgde opleiding. Zowel op het niveau van het voortgezet onderwijs als het hoger onderwijs moet de student een vakkenoverzicht, een cijferlijst (*transcript* of *academic record*) kunnen tonen. In dit document staat onder andere informatie over de inhoud van de opleiding, behaalde cijfers, studielast en de datum van afstuderen.

We raden onderwijsinstellingen met nadruk aan om studenten te verplichten een *official transcript* op te sturen. Dit document kan het beste direct van de instelling(en) waar de studie is gevolgd naar de waarderende instantie in Nederland. Op die manier komt een *official transcript* niet in handen van de student, waardoor het een betrouwbaar document is.

■ Overzicht hogeronderwijsinstellingen

Op de website van de Canadian Information Centre for International Credentials (CICIC) vind je een [overzicht van geaccrediteerde hogeronderwijsinstellingen](#).

■ Handige websites

- [Het Canadian Information Centre for International Credentials \(CICIC\)](#) biedt links en informatie over het Canadese onderwijssysteem en een [overzicht van alle Canadese ministeries van onderwijs](#).
- [Association of Universities and Colleges of Canada \(AUCC\)](#).
- [Alliance of Credential Evaluation Services of Canada](#).
- [Council of Ministers of Education, Canada \(CMEC\)](#).
- [Guide to Education](#), opgesteld door het ministerie van Onderwijs van Alberta.
- [Het Ministry of Advanced Education and Skills Development](#) (Ontario) met informatie over het *Ontario Qualifications Framework*.
- [National Association of Career Colleges](#), het overkoepelende orgaan voor alle *Private Career Colleges* (PCC's) in Canada.
- [Private Training Institutions Branch \(PTIB\)](#) van het *Ministry of Advanced Education, Skills & Training* biedt een [overzicht van alle geaccrediteerde instellingen in British Columbia](#).

■ Begrippenlijst

Accreditatie: Een organisatie controleert en beoordeelt de kwaliteit van onderwijs. Meestal is de accreditatie voor een paar jaar geldig. In sommige landen is accreditatie verplicht, in andere landen is het vrijwillig. De overheid van een land wijst vaak 1 of meerdere organisaties aan die verantwoordelijk zijn voor het accrediteren van instellingen en/of opleidingen. Daarnaast zijn er ook particuliere accreditatieorganisaties. Wij vermelden en raadplegen (bij diplomawaarderingen) alleen accreditatieorganisaties die door de overheid van dat land aangewezen zijn. Lees meer over accreditatie in het [EAR manual](#) (alleen in het Engels).

Duur: De nominale opleidingsduur, dat wil zeggen de lengte van de voltijdopleiding (geen deeltijd) zonder studievertraging.

Graduate-opleiding: Een *graduate*- of *postgraduate*-opleiding is een opleiding in het hoger onderwijs na afronding van een bachelor.

Lissabon Erkenningconventie: Wij vergelijken buitenlandse diploma's met Nederlandse diploma's volgens de principes van de [Lissabon Erkenningconventie](#). Een praktische uitwerking van deze uitgangspunten vind je in het Europese [EAR manual](#) (alleen in het Engels).

De Lissabon Erkenningconventie is het verdrag over de erkenning van kwalificaties in het hoger onderwijs in de Europese regio. Deze werd in 1997 opgesteld door de Raad van Europa en Unesco. Het doel is om eerlijke erkenning te bevorderen tussen de partijen die de conventie hebben bekrachtigd.

Studielast: Het aantal uren dat een onderwijsinstelling vaststelt voor een opleiding (*study programme*). Het is de tijd die de gemiddelde student nodig heeft om zich een bepaalde hoeveelheid stof eigen te maken. Daaronder vallen de tijd voor het volgen van onderwijs en de tijd om werkstukken te schrijven, boeken te lezen en tentamens te maken. De studielast wordt uitgedrukt in studiepunten (*credits*).

Undergraduate-opleiding: Een 1e opleiding in het hoger onderwijs, bijvoorbeeld een opleiding voor een associate degree of bachelor.